

THIRRING LAJOS-EMLEKÜLÉS

Az ELTE Állam- és Jogtudományi Kara (ÁJTK) Statisztikai és Jogi Informatikai Tanszékének Tudományos Munkaközössége, a Magyar Statisztikai Társaság Közigazgatási és Igazságügyi Statisztikai Szakosztálya, valamint Jogi Informatikai Szakosztálya *dr. Thirring Lajos* születésének 100-ik évfordulója alkalmából 1999. június 17-én emlékülést rendezett. Az emlékülésen részt vett a Központi Statisztikai Hivatal és a Népeségtudományi Kutató Intézet számos munkatársa, az ÁJTK oktatói, valamint Thirring Lajos több volt munkatársa és tisztelője.

Az emlékülést *dr. Kovacsics Józsefné* egyetemi tanár nyitotta meg. Megnyitójában röviden vázolta Thirring Lajos tevékenységét, hivatali munkáját, és külön részletezte azt a 20 évet, amit élete során mint nyugdíjas oktató töltött el a tanszéken, a hallgatók legnagyobb meglepedésére.

Ezt követően *dr. Kepecs József* a KSH ny. főosztályvezető-helyettese részletesen méltatta Thirring Lajos tevékenységét és munkamódszerét, valamint kitért az 1930. és az 1941. évi népszámlálás során kifejtett munkájára. Néhány lényeges gondolat felidézésével bemutatta, hogy azok adatai ma is időszerűk és helytállóak. Idézte, hogy „A statisztikai adatgyűjtések sorában a népszámlálás régtől fogva különleges helyet foglal el ..., a lényeg, az emberanyag, a néperő számszerű súlyának megmérése irányuló törekvés azonban tulajdonképpen alig változott”. Majd az 1941. évi népszámlálás jelentőségére utalva megállapította: „Egy-egy évtized lepergése folyamán még békés időben is jelentős konjunktúralis változások következhetnek be, és a technika fejlődése vagy valamilyen reform következtében a gazdasági szerkezet is nagymértékben módosulhat”.

Thirring gondolatai is megerősítik, hogy a harmadik évezred hajnalán a népszámlálásra készülő hazai apparátusnak – a szerteágazó feladatok mellett – szinte ugyanarra kell figyelni, mint amire ő már 60 évvel korábban felhívta a figyelmet.

Az előadó ismertette Thirring Lajosnak azt az utolsó pillanatig igen fontos tevékenységét, amit élete alkonyán, az utolsó tíz évben végzett, és ami lehetővé tette, hogy kötetekbe rendezzék és kiadják az 1941. évi népszámlálás korábban nem publikált anyagát, de hagyatékának rendezése még az utókor szép feladatai között várat magára.

Ezt követően *dr. Kovacsics József* előadásában elsősorban Thirring Lajos emberi és vezetői tulajdonságait méltatta. Rámutatott arra, hogy Thirring a nagy liberális generáció, *Eötvös József*, *Keleti Károly*, *Kőrösy József* és *Zawadowski Alfréd* példáját követte. A pontosság, a lelkiismeretesség, a beosztottjai iránti megbecsülés és a tudás tisztelete jellemezte. Szerette az okos, jó képességű munkatársakat. Támogatta a tehetségeket. Egy teljes demográfus generáció nevelkedett körülötte.

Nemcsak a statisztika, hanem az egész magyar közigazgatás vezetői körében tekintélyt élvezett. Példaként említette, hogy *Teleki Pállal* együtt ellenőrizte az erdélyi népszámlálást, és a híres Carte Rouge-hoz ő állította össze az adatokat. Napi kapcsolatban volt az Államtudományi Intézet vezetőjével, *Rónay Andrással*, 1945 után a *Bibó István* vezette Kelet-Európai Intézetre átkeresztelt intézmény vezetőjével, *Révay Istvánnal*, a tanyakérdés és a magyar urbanisztika jeles szakértőjével, *Erdei Ferencel*, a Klebelsberg-féle tanyai iskolaépítési akció szervezőjével, *Németi (Benisch) Artúrral*.

Napi munkáját nemcsak az általa felügyelt terület (népszámlálás, népmozgalom stb.) problémái alkották, hanem a *Statisztikai Szemle* (neveltje volt későbbi főszerkesztő-utódja, *dr. Gyulay Ferenc*) és a Magyar Statisztikai Társaság francia nyelvű folyóirata, a *Journal de la Société Hongroise de Statistique* szerkesztése, valamint a *Móricz Miklós* által szerkesztett *STUD (Statisztikai Tudósító)* címen megjelent napilap számára írt cikkei is. Nagyon fontosnak tartotta az Országos Községi Törzskönyvbizottság tevékenységében való részvételt, ahol az ország leghíresebb földrajz-, nyelv-, és közigazga-

tás-tudományi szakértőivel vitatta meg az előkészítés alatt álló községi, városi közigazgatási reformjavaslatokat.

Az emlékülés érdekessége volt, amikor magnófelvételtől Kovacsics József lejátszott egy részletet, amelyben Thirring saját életútját és munkatársait jellemezte.

A két megemlékezést követően *Tassné Varga Ilona*, aki hosszú ideig titkárnője volt (később sógornője lett), szólt néhány közvetlen szót Thirring

Lajos munkatársáról és munkatársi kapcsolatairól. Végül pedig *dr. Dányi Dezső*, aki hosszú ideig közvetlen munkatársa volt a Hivatalban, három személyes pillanatképet elevenített fel.

Kovacsics Józsefné zárszavában Thirring Lajoshoz az emberhez, a köztisztviselőhöz, az oktatóhoz és a tudóshoz méltónak értékelte az emlékülést, és megköszönte a jelenlevőknek a részvételt.

Dr. Kepecs József